

ආලාහන පර්වේණ ව්‍යාපෘතිය - පොළොන්නරුව

පුරාවිද්‍යා පර්යේෂණ සහ කැණීම් වාර්තාව
2015

ප්‍රියන්ත ගුණවර්ධන
පුරාවිද්‍යා අධ්‍යක්ෂ
ආලාහන පර්වේණ ව්‍යාපෘතිය - පොළොන්නරුව
මධ්‍යම සංස්කෘතික අරමුදල

පුරාවිද්‍යා පර්යේෂණ සහ කැණීම් වාර්තාව
2015

ආලාහණ පර්වතයේ ව්‍යාපෘතිය

මධ්‍යම සංස්කෘතික අරමුදල
අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය
2018

ව්‍යාපෘති කණ්ඩායම

- පොළොන්නරුව ආලාභන පරිවෙන පුරාවිද්‍යා අධ්‍යක්ෂ, : මහාචාර්ය ප්‍රියන්ත ගුණවර්ධන
අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්, මධ්‍යම සංස්කෘතික අරමුදල
- දෙමළ මහා සෑය - උපදේශක : ආචාර්ය නිමල් පෙරේරා
- ව්‍යාපෘති කළමනාකාරීත්වය : එච්. එම්. හේරත්
- ව්‍යාපෘති මෙහෙයවීම : එම්. පී. එස්. කේ. මාරසිංහ (ප්‍රධාන කැණීම් පරීක්ෂක)
- වැඩබිම් භාර නිලධාරී : ඒ. එම්. ඩී කුමාරි (කැණීම් පරීක්ෂක)

කැණීම් කණ්ඩායම

- (පුරාවිද්‍යා උපාධිධාරීන්)
(දෙමළ මහා සෑය) : එල්. ඩී. ඒ. ද මැල් (විශ්‍රාමලක් පුරාවිද්‍යා නිලධාරී)
: රංගම රතනසිරි හිමි
: ඒ. ඒ. වයි. සම්පත්
: එස්. එම්. එම්. පී. කුමාර
: ආර්. පී. එන්. පුෂ්පකුමාර
: ජේ. ඒ. එස්. අයි. ජයසිංහ
: පී. ඩී. එස්. යූ. ආරියරත්න
: එස්. සී. එන්. යසවර්ධන

- පශ්චාත් කැණීම් විශ්ලේෂණය : ආචාර්ය ශිරාන් දැරණියගල
: ආචාර්ය නිමල් පෙරේරා
: එල්. ඩී. ඒ. ද මැල් (විශ්‍රාමලක් පුරාවිද්‍යා නිලධාරී)
: එම්. පී. එස්. කේ. මාරසිංහ (ප්‍රධාන කැණීම් පරීක්ෂක)

- සැලසුම් සහ සිතියම් : ඩීලානි රණතුංග - සැලසුම් ශිල්පී
: නන්දන බණ්ඩාර - සැලසුම් ශිල්පී (පුහුණුවන)
: සඳුන් එරංග - සැලසුම් ශිල්පී (පුහුණුවන)
: සමන්
: සම්පත්
: එස්.එම්.එම්.ඩී. කුමාර

- ජායාරූප : කුසුම්ප්‍රිය රාජපක්ෂ - ඡායාරූප ශිල්පී
: ඩී. ජෙෂ්වරත්න - ඡායාරූප ශිල්පී (සහයක)

පර්යේෂණ කණ්ඩායම (POLAARP)

- මහාචාර්ය ප්‍රියන්ත ගුණවර්ධන : සම අධ්‍යක්ෂ (POLAARP)
- මහාචාර්ය රොබින් කනිංහම් : අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්, මධ්‍යම සංස්කෘතික අරමුදල.
- මහාචාර්ය ජගත් වීරසිංහ : සම අධ්‍යක්ෂ (POLAARP)
- මහාචාර්ය කේ. ක්‍රිෂ්නන් : ධර්මාචාරී විශ්වවිද්‍යාලය, එංගලන්තය.
- ආචාර්ය මාර්ක් මැනුවල් : උපදේශක (POLAARP)
- ආචාර්ය ක්‍රිෂ්ටෝෆර් ඩෙවිස් : පුරාවිද්‍යා පශ්චාත් උපාධි ආයතනය.
- භාෂකර් දිවාලි : බැරෝඩා විශ්වවිද්‍යාලය, ඉන්දියාව.
- හිමාල් උපුති : කේන්ද්‍ර අධ්‍යක්ෂ (POLAARP)
- හරේන්ද්‍රලාල් නාමල්ගමුව : ධර්මාචාරී විශ්වවිද්‍යාලය, එංගලන්තය.
- ජයම්පත් සේනානායක : කේන්ද්‍ර අධ්‍යක්ෂ (POLAARP)
- උමංගා රෝෂාණි රම්ප්‍රිංගොඩ : ධර්මාචාරී විශ්වවිද්‍යාලය, එංගලන්තය.
- සුමිත් ලියනගේ : පුරාවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, නේපාලය.
- එම්. ප්‍රියන්ත සුසිල් කුමාර මාරසිංහ : ප්‍රමිතීන් සංවර්ධන භාරය, නේපාලය.
- ඒ. ජී. දයාවතී : පුරාවිද්‍යා පශ්චාත් උපාධි ආයතනය.
- තිලක් සෙනදනායක : කේන්ද්‍ර අධ්‍යක්ෂ (POLAARP),
- ශ්‍රීමත් ගුණරත්න : පුරාවිද්‍යා පශ්චාත් උපාධි ආයතනය.
- සම අධ්‍යක්ෂ (POLAARP), : කේන්ද්‍ර අධ්‍යක්ෂ (POLAARP),
- ප්‍රධාන පරීක්ෂක කැණීම්, පොළොන්නරුව ව්‍යාපෘතිය. : ප්‍රධාන පරීක්ෂක කැණීම්, මහනුවර ව්‍යාපෘතිය.
- ප්‍රධාන පරීක්ෂක කැණීම්, සීගිරිය ව්‍යාපෘතිය. : ප්‍රධාන පරීක්ෂක කැණීම්, සීගිරිය ව්‍යාපෘතිය.
- ප්‍රධාන පරීක්ෂක කැණීම්, ජේතවන ව්‍යාපෘතිය. : ප්‍රධාන පරීක්ෂක කැණීම්, ජේතවන ව්‍යාපෘතිය.

ඩී. පී. ප්‍රියන්ත පුෂ්පකුමාර
 ඒ. එම්. ඩී. කුමාරි
 කුසිත හේරත්
 ඒ. ඩී. එම්. පී. අතුකෝර්ල
 එම්. ඩී. ඒ. එස්. මධ්‍යතන
 ඩී. පී. ඒ. ඩී. එන්. විශ්වනාත්
 එච්. ඩී. අසංක තිලකසිරි
 ඩී. එම්. එම්. නිරෝෂන්
 ඒ. ඒ. වයි. සම්පත්
 ආර්. පී. එන්. පුෂ්පකුමාරි
 ජේ. ඒ. එස්. අයි. ජයසිංහ
 රංගම රත්නසිරි ගිම්
 ආර්. එම්. කුසුම්ප්‍රිය රාජපක්‍ෂ

- ප්‍රධාන පරීක්ෂක කැණීම්, කිස්සමහරාම ව්‍යාපෘතිය.
- කැණීම් පරීක්ෂක, පොළොන්නරුව ව්‍යාපෘතිය.
- කැණීම් පරීක්ෂක, යාපහුව ව්‍යාපෘතිය.
- කැණීම් පරීක්ෂක, සීගිරිය ව්‍යාපෘතිය.
- කැණීම් පරීක්ෂක, අභයගිරිය ව්‍යාපෘතිය.
- කැණීම් පරීක්ෂක, දඹදෙණිය ව්‍යාපෘතිය.
- පඬුවස්තුවර ව්‍යාපෘතිය.
- මොණරාගල ව්‍යාපෘතිය.
- පොළොන්නරුව ව්‍යාපෘතිය.
- පොළොන්නරුව ව්‍යාපෘතිය.
- පොළොන්නරුව ව්‍යාපෘතිය.
- පොළොන්නරුව ව්‍යාපෘතිය.
- ඡායාරූප ශිල්පී, පොළොන්නරුව ව්‍යාපෘතිය.

කේන්ද්‍ර හා කැණීම් කටයුතු සඳහා සහාය වූ කණ්ඩායම

පී. එම්. වරිත් ලක්ෂිත
 ඩබ්ලිව්. එම්. ප්‍රියන්ත දිසානායක
 එස්. එම්. දිනේෂ් මනෝජ තරංග
 ජී. මංජුල සරත් කුමාර ගමගේ
 ඒ. ආර්. එම්. පුංචිබණ්ඩා
 එච්. ඒ. සුමිත් ප්‍රියන්ත කුමාර
 කේ. ඩබ්ලිව්. ආර්. සමන්ත උදය කුමාර
 එච්. ඩී. කසුන් සංජීව
 කේ. ජී. ප්‍රියන්ත සිසිර කුමාර
 එම්. එම්. නිපුණ මාරසිංහ
 පී. රවින්ද්‍ර පින්නවල
 ආර්. එම්. සුභේද්‍ර නුවන් තිලක් රත්නායක
 කේ. එස්. ඉන්දික ගයාන්

- කේන්ද්‍ර හා කැණීම් සහායක
- කේන්ද්‍ර හා කැණීම් සහායක
- කේන්ද්‍ර හා කැණීම් සහායක
- කේන්ද්‍ර හා කැණීම් සහායක
- කේන්ද්‍ර හා කැණීම් සහායක
- කේන්ද්‍ර හා කැණීම් සහායක
- කේන්ද්‍ර හා කැණීම් සහායක
- කේන්ද්‍ර හා කැණීම් සහායක
- කේන්ද්‍ර හා කැණීම් සහායක
- කේන්ද්‍ර හා කැණීම් සහායක
- කේන්ද්‍ර හා කැණීම් සහායක
- කේන්ද්‍ර හා කැණීම් සහායක
- කේන්ද්‍ර හා කැණීම් සහායක

සංවිධානය

මධ්‍යම සංස්කෘතික අරමුදල, සංස්කෘතික රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය.
 පුරාවිද්‍යා පශ්චාත් උපාධි ආයතනය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය.
 ධර්නාම් විශ්වවිද්‍යාලය, එංගලන්තය.
 මහරාජා සයජිරාම් විශ්වවිද්‍යාලය, බැරෝඩා, ඉන්දියාව.
 ලුම්බිණි සංවර්ධන රක්ෂණභාරය, නේපාලය.
 පුරාවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, නේපාලය.

පටුන

	හැඳින්වීම	III
01.	අංක 02 ශිව දේවාල කැණීම	
1.1.	හැඳින්වීම	01
	1.1.2. පුරාවිද්‍යාත්මක භූ දර්ශනය	01
	1.1.3. අරමුණු	02
	1.1.4. පූර්ව පර්යේෂණ	02
	1.1.5. කැණීම් ප්‍රදේශය	03
1.2.	සන්දර්භ ලැයිස්තුව සහ භූ ස්තර පිළිබඳ අනුක්‍රමය	03
	1.2.1. මූලික පර්යේෂණ කැණීම් අගල A	03
	1.2.2. පර්යේෂණ කැණීම් කොටුව B	03
	1.2.3. පර්යේෂණ කැණීම් කොටුව C	04
	1.2.4. පර්යේෂණ කැණීම් කොටුව D	04
1.3.	පුරාවස්තු	04
	1.3.1. මැටි බඳුන්	04
	1.3.2. කැණීමෙන් හමුවූ මැටි බඳුන් වර්ගීකරණය	05 - 09
1.4.	නියැදි සහ සොයා ගැනීම් ලැයිස්තුව	10
	1.4.1 විදුම් නියැදි පරීක්ෂාව	10
1.5.	සමාලෝචනය	11
	1.5.1 භූමිය අවට මතුපිට සාධක ගවේෂණය	11-13
1.6.	නිගමනය	13
1.7.	ඡායාරූප	14-16
1.8.	සැලසුම්	17-26
1.9.	ඇමුණුම්	27
02.	දෙමළ මහා සැය කැණීම	29
2.1.	හැඳින්වීම	29
	2.1.1. භූගෝලීය පිහිටීම	29
	2.1.2 ඓතිහාසික පසුබිම	29 - 30
	2.1.3 කැණීම් අරමුණ	30 - 31
	2.1.4. පූර්ව කැණීම්	31
	2.1.5. කැණීම් ප්‍රදේශය	31 - 32
	2.1.6. කැණීම් ක්‍රමවේදය	32
	2.1.7. කැණීම් වාර්තාකරණය	32

2.2.	කැණීම් කරන ලද අගල් පිළිබඳ විස්තරය	32 - 36
2.3.	සන්දර්භ ලැයිස්තුව	36 - 42
2.4.	භූ ස්තර පිළිබඳ අනුක්‍රමය	42
	2.4.1 මෙට්‍රික්ස් සටහන	43
	2.4.2. සන්දර්භ විස්තරය	44 - 45
2.5.	සමාලෝචනය	45 - 48
2.6.	නියැදි සහ සොයාගැනීම්	48
2.7.	සමාලෝචනය	49
2.8.	සැලසුම්	50 - 59
2.9.	ජායාරූප	60 - 62
2.10.	ඇමුණුම්	62
	2.10.1. කාලනිර්ණයෙන් අනාවරණය කරගන්නා ලද තොරතුරු	62
03.	ඇතුළු තුවර දකුණු ප්‍රාකාර බැම්ම කැණීම	63
	3.1. හැඳින්වීම	63
	3.1.1. අරමුණු	63
	3.1.2 කැණීම් ප්‍රදේශය	63
3.2.	කැණීම් කරන ලද අගල් පිළිබඳ විස්තරය	64
	3.2.1. පර්යේෂණ අගල් කැණීම	64
3.3.	සන්දර්භ ලැයිස්තුව	66
3.4.	ස්තර පිළිබඳ අනුක්‍රමය	67
3.5.	සමාලෝචනය	68
3.6.	ජායාරූප	69-71
3.7.	සැලසුම්	72-78
04.	පුරාවස්තු සංරක්ෂණාගාරය	79
4.1.	සංරක්ෂණ කරන ලද පුරාවස්තු	79-82
05.	තාක්ෂණික නොවන සාරාංශය	83
06.	ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ	85
07.	Appendix	87-225

The summery and excavation report of the Polonnaruva Archaeological and Anthropological Research Project (POLAARP - 2015)

මධ්‍යම සංස්කෘතික අරමුදල යටතේ
සංස්කෘතික ත්‍රිකෝණය මගින්
ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබූ පොළොන්නරුව ආලාහන පර්වත ව්‍යාපෘතියේ
පුරාවිද්‍යා පර්යේෂණ, කැණීම් සහ සංරක්ෂණ
කටයුතු මෙහි ඇතුළත් වේ.
මෙම කටයුතු 1980 අංක 57 දරණ
මධ්‍යම සංස්කෘතික අරමුදල පනත යටතේ ක්‍රියාත්මක වේ.

මධ්‍යම සංස්කෘතික අරමුදල
212/1, බොද්ධාලෝක මාවත,
කොළඹ 07, ශ්‍රී ලංකාව.